

İklim Değişikliğinin Yansımaları; Orman Yangınları ve Seller / Dünya Limit Aşım Günü

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
Nitelikli Eğitim

Sürdürülebilirlik Bülteni

AĞUSTOS 2021 - SAYI: 6

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN YANSIMALARI

Orman Yangınları

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin yapmış olduğu çalışmaya göre ülkemizde gerçekleşen son yangınlarda yaklaşık 85 bin futbol sahası büyüklüğünde alan etkilendi.

Yangınlar ülkemizde olduğu gibi Avustralya, California, Yunanistan, İtalya ve daha birçok ülke ve şehri de olumsuz şekilde etkilemeye devam ediyor.

Peki yangın vakaları ve vakaların etkileri neden her yıl giderek artmakta?

Birleşmiş Milletlere bağlı Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) tarafından yayımlanan 6. Değerlendirme Raporunda kanıtlarıyla belirtildiği gibi küresel ısınma ormanlık alanlarda kuraklığın artmasına, topraktaki ve bitkilerdeki nemin ise azalmasına sebebiyet vermektedir. Bu koşullar ise olası yangınları tetiklemekte, kurak ve nemsiz olan ormanlık alanların hızla yanarak yangın etki alanının artmasına neden olmaktadır. Doğal bir karbon yutağı olan ormanların yanması orman ekolojisi, bölge halkı ve temelde ise ülkemiz ve dünyamız için geri dönüşü çok zor tahribatların ortaya çıkmasına sebep oluyor.

Seller

IPCC'nin son raporu orman yangınları ile ilgili kanıtlara ilave olarak seller ve iklim değişikliği arasındaki bağlantıya da değinmekte.

Isınan havanın daha çok nem tutabilme kapasitesi ile birlikte bulutların ve yağış rejimlerinin dinamikleri değişiyor.

Bu durum da sel ve dolu gibi şiddetli hava olaylarının oluşmasını tetikliyor. Kısa bir süre içerisinde meydana gelen yoğun yağmurlar, taşkın ve sellere sebebiyet vererek olumsuz etkiler bırakıyor.

IPCC'nin yayımladığı "Politika Üreticiler için Özet" raporunda da belirtildiği gibi endişelenmemiz gereken sonuçlardan biri olan aşırı hava olayları ile kuraklık bağlantılı yangınlar ve sellerin her geçen yıl artarak devam edeceği öngörülüyor.

Limitimizi Aştık!

İnsanlığın, dünyanın bize sunduğu 1 yıllık doğal kaynakları tükettiği gün olan Küresel Limit Aşım Günü, bu yıl 29 Temmuz olarak belirlendi. Bu tarih, doğanın bize 2021 boyunca kullanmamız için sunduğu kaynakları, daha 7'nci ayın sonunda tüketmiş olduğumuz ve kalan 5 ayda 2022'nin kaynaklarından borç alacağımız anlamına geliyor.

Dünya üzerindeki yenilenebilir kaynaklar ile insanların bu kaynaklara yönelik talebini değerlendiren araştırmalar yürüten Küresel Ayakizi Ağı'nın (Global Footprint Network) verileri, dünyamızın bize sunduğu 1 yıllık doğal kaynakları, bu yıl, 29 Temmuz itibariyle tükettiğimizi gösterdi. Küresel Ayakizi Ağı'na göre, 29 temmuzdan itibaren, dünyanın yıl içinde yenilenebilme kapasitesinden fazlasını tüketmeye başlayacağız.

Küresel ölçekte yaşadığımız pandemi sebebi ile Küresel Limit Aşım Günü geçtiğimiz yıl standart eğrisinden 3 hafta ileriye kaymıştı. Ancak 2020'de tecrübe ettiğimiz kaynak kullanımındaki azalmanın etkisi kısa süreli oldu. Böylece bu yılki limit aşım günü 2019 tarihine geriledi.

1,7 DÜNYAMIZ VARMİŞ GİBİ TÜKETİYORUZ

İnsanlık bugün gezegenimiz üzerindeki ekosistemlerin yenileyebileceğinden %74 daha fazla kaynak kullanıyor. Bir başka deyişle 1.7 Dünyamız varmış gibi tüketiyoruz. Tüketim hızımız Küresel Limit Aşımı'nın hesaplanmaya başlandığı 1970'lerden bu yana en yüksek seviyeye ulaşmış durumda ve her geçen yıl Dünya Limit Aşım Günü daha da erken bir tarihe kaymaktadır.

Bu sene Dünya Limit Aşım Günü bireyler için de **“Yeni Bir Başlangıç”** olabilir. Gezegenimiz için bu tarihi ileri çekmek günlük alışkanlıklarımızda yapacağımız bazı küçük değişikliklerle mümkün. Dünya Limit Aşım Günü'nü otomobil kullanımını azaltarak 13 gün, gıda tüketiminde israfın önüne geçerek 13 gün, ağaçlandırma çalışmaları ile 8 gün ileri kaydırabiliriz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI / NİTELİKLİ EĞİTİM

Bir önceki sayımızda “Kimseyi Geride Bırakmama” sloganı ile hiçbir ülkenin ve hiç kimsenin kalkınma sürecinde geride bırakılmaması için çalışılması anlamına gelen ve 2015-2030 dönemi boyunca geçerli olacak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından (SKA) üçüncüsü olan Sağlık ve Kaliteli Yaşam’a yer vermiştik. Bu sayımızda ise dördüncü SKA olan Nitelikli Eğitim’e yer vermekteyiz.

Nitelikli Eğitim

2000 yılından bu yana, herkes için ilköğretim hedefinin başarılması yönünde büyük ilerleme kaydedilmiştir. Kalkınmakta olan bölgelerde toplam okullaşma oranı 2015 yılında %95’e ulaşmış; dünya genelinde de okula gitmeyen çocuk oranı yarı yarıya azalmıştır. Ayrıca, okuryazarlık oranlarında da büyük artış olmuş; okula giden kız çocuklarının sayısı en yüksek düzeye çıkmıştır. Bunların tümü çok önemli başarılardır.

Gelişmekte olan bazı bölgelerde ise, ağır yoksulluk, silahlı çatışmalar ve diğer acil krizler nedeniyle, ilerleme kaydetmek oldukça zor olmuştur. Batı ve Kuzey Afrika’da silahlı çatışmaların devam etmesi, okula giden çocuk sayısında azalmaya yol açmıştır. Bu kaygı verici bir trenddir. Okullaşma oranları bakımından, Sahraaltı Afrika 1990’da %52 düzeyinden 2012’de %78 düzeyine çıkarak, tüm gelişmekte olan bölgeler arasında en yüksek ilerlemeyi kaydetmiş olmakla birlikte, hala büyük eşitsizlikler vardır. En yoksul ailelerin çocuklarının okulu bırakma olasılığı, en varlıklı olanların çocuklarına göre dört misli daha yüksektir. Kırsal ve kentsel kesimler arasındaki eşitsizlikler de yüksek olmaya devam ediyor.

Herkes için kapsayıcı ve nitelikli eğitimin başarılması, eğitimin sürdürülebilir kalkınma için en güçlü ve denenmiş araçlardan biri olduğuna dair inancı yeniden vurguluyor. Bu hedef, 2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının ücretsiz ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamasını sağlayacaktır. Ayrıca, uygun maliyetli mesleki eğitime eşit erişim sağlamayı, toplumsal cinsiyet ve varlık eşitsizliklerini ortadan kaldırmayı, nitelikli yükseköğretime herkesin erişmesini sağlamayı da hedefliyor.

Nitelikli Eğitim Hedefleri nelerdir?

- Ücretsiz ilköğretim ve ortaöğretim
- Nitelikli okul öncesi eğitime eşit erişim
- Karşılabilir teknik, mesleki ve yükseköğretime eşit erişim
- Finansal başarı için gerekli niteliklere sahip insan sayısının artırılması
- Eğitimde ayrımcılığın bitirilmesi
- Evrensel sözel ve sayısal okuryazarlık
- Sürdürülebilir kalkınma ve dünya vatandaşlığı eğitimi

Nitelikli Eğitim neden önemli?

Nitelikli eğitim ile en temelde herkes için kapsayıcı ve nitelikli eğitim sağlanması ve yaşam boyu öğrenimin sürdürülebilirliği hedefleniyor.

Eğitim birçok Sürdürülebilir Kalkınma Amacının gerçekleşmesinin anahtarıdır. İnsanlar nitelikli eğitim alabildiklerinde yoksulluk girdabından da kurtulabilirler. Bu nedenle eğitim eşitsizliklerin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yardımcı olur. Ayrıca nerede olursa olsun insanların daha sağlıklı ve sürdürülebilir yaşamları olmasını sağlar. Eğitim ayrıca hoşgörünün gelişmesi ve barışçıl toplumların inşasına da destek olur.

114 ülke için 1985-2005 dönemi verileri incelendiğinde insanların nitelikli eğitim sayesinde daha iyi iş ve hayat sahibi oldukları ve bunun da insanlar arası eşitsizlikleri ortadan kaldırdığı görülmektedir.

Gerçekleşen ilerlemeler ve karşılaşılan zorluklar nelerdir?

Kalkınmakta olan ülkelerde ilköğrenime katılım yüzde 91 seviyesine ulaştı. UNESCO istatistiklerine göre 2000 – 2012 yılları arasında okula gidemeyen çocuk oranı alt Sahra Bölgesinde yüzde 40'tan 22'ye, Güney Asya'da yüzde 20'den 6'ya düştü.

Okula kaydı olmayan çocukların yarısından fazlası alt Sahra bölgesinde yaşıyor. Bu da alt Sahra bölgesini dünyada en fazla çocuğun okula gitmediği bölge yapıyor. Söz konusu bölge oldukça genç bir nüfusa sahip. Bu nedenle 2030 yılında eğitim imkanı sağlanması gereken 3-15 yaş arası nüfusun 444 milyona ulaşacağı tahmin ediliyor. Bu da günümüze göre 2,6 kat artış anlamına geliyor.

Gerçekleştirilen iyileşmelere rağmen nitelikli eğitimde de cinsiyet eşitsizliği söz konusudur. Gelişmekte olan ülkelerin üçte biri okullarda kız ve erkek çocuk oranlarını eşitleyebilmiş değil. Alt Sahra bölgesi ve Batı Asya'da kız çocukları hem ilk hem de orta öğrenimde engellerle karşılaşılıyor. Eğitimdeki bu engeller genç kızların istihdam şanslarını da azaltıyor.

Ne yapabiliriz?

Hükümetlerinizden eğitime hem politika belirlemede hem de uygulamada öncelik vermelerini isteyebilirsiniz.

Hükümetleriniz nezdinde en kırılgan ve marjinal gruplar da dahil olmak üzere herkesin eğitim hakkına ulaşması için çalışabilirsiniz. Özel sektörü, eğitim araçları ve altyapısına yatırım yapmaya teşvik edebilirsiniz.

Sivil toplum, gençler ve diğer gruplarla ortaklıklar kurarak yerel seviyede eğitimin önemi hakkında farkındalığı artırabilirsiniz.

Kaynaklar:

1. <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>
2. https://www.wvf.org.tr/yayinlarimiz/basin_bultenleri/211020/2021limitasimgunu
3. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-4-quality-education.html>
4. <https://www.kureselamaclar.org/amaclar/nitelikli-egitim/>
5. https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/4_Nitelikli_Egitim.pdf